

รายวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รหัสวิชา ว14101

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง

ความแข็งของวัสดุรอบตัว (1)

ครูผู้สอน ครูสุดารัตน์ ศรีแก้ว

ครูอัญลักษณ์ คิริแข็ง

วัตถุ

วัสดุ

เหมือนกันหรือต่างกัน

วัตถุ

ขวดน้ำ

วัสดุ

ทำมาจากพลาสติก

วัตถุคืออะไร

วัตถุ คือ สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่
รอบตัว

เช่น โต๊ะ กระเป๋า ขวดน้ำ
สมุด ชุมนักเรียน

วัสดุคืออะไร

วัสดุ คือ สิ่งที่นำมาใช้ทำเป็น
สิ่งของหรือวัตถุนั้น ๆ

เช่น ไม้ กระดาษ ผ้า
พลาสติก เหล็ก ยาง

สมบัติของวัสดุ มีหลายอย่าง เช่น ไส่ ชุ่น ทึบ
ยืดได้หรือยืดไม่ได้ ดูดซับน้ำได้หรือดูดซับน้ำไม่ได้

ความแข็ง

คือ ความทนทานต่อการ
ขูดขีด เมื่อมีแรงมากกระทำ

นักเรียนจะมีวิธีทดสอบ

ความแข็ง
ของวัสดุอย่างไร

กิจกรรมที่ 1 ความแข็งของวัสดุแต่ละชนิดเป็นอย่างไร

จุดประสงค์

ทดลอง อธิบาย และเปรียบเทียบเกี่ยวกับ

ความแข็งของวัสดุชนิดต่าง ๆ

กิจกรรมที่ 1 ความแข็งของวัสดุแต่ละชนิดเป็นอย่างไร

วัสดุ-อุปกรณ์

1. แผ่นพลาสติก
2. แผ่นอะลูมิเนียม
3. แผ่นกระจก
4. แผ่นเหล็ก
5. แผ่นไม้

กิจกรรมที่ 1 ความแข็งของวัสดุแต่ละชนิดเป็นอย่างไร

วิธีทำ

1. สังเกตและบันทึกลักษณะของวัสดุแต่ละชนิด ได้แก่ แผ่นพลาสติก แผ่นอะลูมิเนียม แผ่นกระจก แผ่นเหล็ก และ แผ่นไม้
2. ร่วมกันอภิปรายและบันทึกเกี่ยวกับ ความแข็ง ของวัสดุและ วิธีทดสอบความแข็งของวัสดุ

ใบงาน 01

เรื่อง สมบัติความแข็งของวัสดุ

หน้า 5-6

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ผลการอภิปราย

ความแข็งของวัสดุ คือ _____

วิธีทดสอบความแข็งของวัสดุ ทำได้ดังนี้ _____

วัสดุที่เลือกมาทดสอบ คือ _____

สมมติฐาน คือ _____ มีความแข็งมากกว่า _____

เพราะ _____

สิ่งที่กำหนดให้ต่างกัน (ตัวแปรต้น) ได้แก่ _____

สิ่งที่ต้องติดตามตลอดการทดลอง (ตัวแปรตาม) ได้แก่ _____

สิ่งที่กำหนดให้เหมือนกัน (ตัวแปรที่ต้องควบคุมให้คงที่) ได้แก่ _____

วิธีสังเกตความแข็งของวัสดุ (นิยามเชิงปฏิบัติการ) ทำได้ดังนี้ _____

ใบงาน 01 สมบัติความแข็งของวัสดุ

ผลการสังเกต ตาราง 1 ลักษณะของวัสดุแต่ละชนิด

วัสดุ	ลักษณะของวัสดุ
แผ่นพลาสติก	
แผ่นอะลูมิเนียม	
แผ่นกระจก	
แผ่นเหล็ก	
แผ่นไม้	

ใบงาน 01 สมบัติความแข็งของวัสดุ

ผลการอภิปราย

ความแข็งของวัสดุคือ.....

วิธีทดสอบความแข็งของวัสดุ ทำได้ดังนี้.....

ใบงาน 01 สมบัติความแข็งของวัสดุ

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

1. แจกใบงาน 01 สมบัติความแข็งของวัสดุ หน้า 5-6 ให้กับนักเรียน
2. ดูแลและให้คำแนะนำนักเรียนในการสังเกตลักษณะของวัสดุแต่ละชนิด
3. ร่วมอภิปรายและให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีทดสอบความแข็งของวัสดุแก่นักเรียน

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

1. สังเกตลักษณะของวัสดุทั้ง 5 ชนิด แล้วบันทึกลงในใบงาน
2. อภิปรายเกี่ยวกับความหมายของความแข็ง และวิธีทดสอบความแข็ง แล้วบันทึกผลลงในใบงาน

แผ่นพลาสติก

แผ่นอะลูมิเนียม

แผ่นกระจก

แผ่นเหล็ก

แผ่นไม้

ผลการทำกิจกรรม

ใบงาน 01 สมบัติความแข็งของวัสดุ

ผลการสังเกต ตาราง 1 ลักษณะของวัสดุแต่ละชนิด

วัสดุ	ลักษณะของวัสดุ
แผ่นพลาสติก	รูปร่างสี่เหลี่ยม ไส
แผ่นอะลูมิเนียม	รูปร่างสี่เหลี่ยม สีเงิน ผิวมันวาว
แผ่นกระจก	รูปร่างสี่เหลี่ยม ไส
แผ่นเหล็ก	รูปร่างสี่เหลี่ยม สีเงินปนดำ ผิวมันวาว
แผ่นไม้	รูปร่างสี่เหลี่ยม สีน้ำตาล

ผลการอภิปราย

ใบงาน 01 สมบัติความแข็งของวัสดุ

ความแข็งของวัสดุคือ.....**ความทนทานต่อการขูดขีด**.....

.....**เมื่อมีแรงมากกระทำ**.....

วิธีทดสอบความแข็งของวัสดุ ทำได้ดังนี้.....

.....**นำวัสดุมาขูดขีดกัน แล้วสังเกตรอยบนวัสดุ**.....

กิจกรรมที่ 1 ความแข็งของวัสดุแต่ละชนิดเป็นอย่างไร

วิธีทำ

1. สังเกตและบันทึกลักษณะของวัสดุแต่ละชนิด ได้แก่ แผ่นพลาสติก แผ่นอะลูมิเนียม แผ่นกระจก แผ่นเหล็ก และแผ่นไม้
2. ร่วมกันอภิปรายและบันทึกเกี่ยวกับความแข็งของวัสดุ และวิธีทดสอบความแข็งของวัสดุ
3. เลือกวัสดุมา 1 ชนิด ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความแข็งของวัสดุนั้น เปรียบเทียบกับวัสดุที่เหลือทั้งหมด และบันทึกผล

ใบงาน 01

เรื่อง สมบัติความแข็งของวัสดุ

หน้า 6

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ผลการอภิปราย

ความแข็งของวัสดุ คือ _____

วิธีทดสอบความแข็งของวัสดุ ทำได้ดังนี้ _____

วัสดุที่เลือกมาทดสอบ คือ _____

สมมติฐาน คือ _____ มีความแข็งมากกว่า _____

เพราะ _____

สิ่งที่กำหนดให้ต่างกัน (ตัวแปรต้น) ได้แก่ _____

สิ่งที่ต้องติดตามตลอดการทดลอง (ตัวแปรตาม) ได้แก่ _____

สิ่งที่กำหนดให้เหมือนกัน (ตัวแปรที่ต้องควบคุมให้คงที่) ได้แก่ _____

วิธีสังเกตความแข็งของวัสดุ (นิยามเชิงปฏิบัติการ) ทำได้ดังนี้ _____

ใบงาน 01 สมบัติความแข็งของวัสดุ

ผลการอภิปราย

วัสดุที่เลือกมาทดสอบคือ.....

สมมติฐานคือ.....มีความแข็งมากกว่า

.....

.....

เพราะ.....

.....

ผลการทำกิจกรรม

ใบงาน 01 สมบัติความแข็งของวัสดุ

ผลการอภิปราย

วัสดุที่เลือกมาทดสอบคือ.....เหล็ก.....

สมมติฐานคือ.....เหล็ก.....มีความแข็งมากกว่า

กระจก อะลูมิเนียม พลาสติก ไม้

(นักเรียนตอบได้ตามความคิดของตนเอง)

เพราะ.....เหล็กเนื้อแข็งกว่าวัสดุอื่น.....

(นักเรียนตอบได้ตามความคิดของตนเอง)

กิจกรรมที่ 1 ความแข็งของวัสดุแต่ละชนิดเป็นอย่างไร

วิธีทำ

4. ร่วมกันอภิปรายและบันทึกผลเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการทดลอง ได้แก่ สิ่งที่กำหนดให้ต่างกันหรือตัวแปรต้น สิ่งที่ต้องติดตามตลอดการทดลอง หรือตัวแปรตาม สิ่งที่ต้องควบคุมให้เหมือนกันตลอดการทดลอง หรือตัวแปรที่ต้องควบคุมให้คงที่

5. ร่วมกันอภิปรายวิธีการสังเกตความแข็งของวัสดุและบันทึกผล

สิ่งที่กำหนดให้ต่างกัน

ตัวแปรต้น

สิ่งที่ต้องติดตาม
ตลอดการทดลอง

ตัวแปรตาม

สิ่งที่ต้องควบคุมให้เหมือนกัน
ตลอดการทดลอง

ตัวแปร
ที่ต้องควบคุม

กิจกรรมที่ 1 ความแข็งของวัสดุแต่ละชนิดเป็นอย่างไร

วิธีทำ

4. ร่วมกันอภิปรายและบันทึกผลเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการทดลอง ได้แก่ สิ่งที่กำหนดให้ต่างกันหรือตัวแปรต้น สิ่งที่ต้องติดตามตลอดการทดลอง หรือตัวแปรตาม สิ่งที่ต้องควบคุมให้เหมือนกันตลอดการทดลอง หรือตัวแปรที่ต้องควบคุมให้คงที่

5. ร่วมกันอภิปรายวิธีการสังเกตความแข็งของวัสดุและบันทึกผล

ใบงาน 01

เรื่อง สมบัติความแข็งของวัสดุ

หน้า 6

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

บ. ๕.๑ / พ. ๑.๑-๐๒

ผลการอภิปราย

ความแข็งของวัสดุ คือ _____

วิธีทดสอบความแข็งของวัสดุ ทำได้ดังนี้ _____

วัสดุที่เลือกมาทดสอบ คือ _____

สมมติฐาน คือ _____ มีความแข็งมากกว่า _____

เพราะ _____

สิ่งที่กำหนดให้ต่างกัน (ตัวแปรต้น) ได้แก่ _____

สิ่งที่ต้องติดตามตลอดการทดลอง (ตัวแปรตาม) ได้แก่ _____

สิ่งที่กำหนดให้เหมือนกัน (ตัวแปรที่ต้องควบคุมให้คงที่) ได้แก่ _____

วิธีสังเกตความแข็งของวัสดุ (นิยามเชิงปฏิบัติการ) ทำได้ดังนี้ _____

ใบงาน 01 สมบัติความแข็งของวัสดุ

ผลการอภิปราย

สิ่งที่กำหนดให้ต่างกัน (ตัวแปรต้น) ได้แก่.....

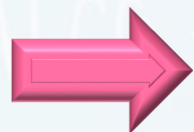
สิ่งที่ต้องติดตามตลอดการทดลอง (ตัวแปรตาม) ได้แก่.....

สิ่งที่กำหนดให้เหมือนกัน (ตัวแปรที่ต้องควบคุมให้คงที่) ได้แก่.....

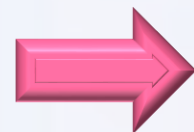
วิธีสังเกตความแข็งของวัสดุ (นิยามเชิงปฏิบัติการ) ทำได้ดังนี้.....

มีวัสดุ 5 ชนิด

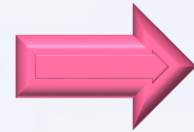
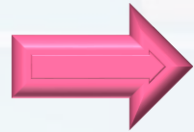
นำวัสดุแต่ละชนิด
มาชุบสีด กัน

สังเกตรอยที่
เกิดขึ้นบนวัสดุ
แต่ละชนิด

ผลการทำกิจกรรม

สังเกตรอยที่
เกิดขึ้นบนวัสดุ
แต่ละชนิด

มีวัสดุ 5 ชนิด

สิ่งที่กำหนดให้ต่างกัน

นำวัสดุแต่ละชนิด
มาขูดขีด กัน

สิ่งที่ต้องคอยติดตามตลอด

การทดลองว่าจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง

ใบงาน 01 สมบัติความแข็งของวัสดุ

ผลการอภิปราย

สิ่งที่กำหนดให้ต่างกัน (ตัวแปรต้น) ได้แก่... **ชนิดของวัสดุ**.....

สิ่งที่ต้องติดตามตลอดการทดลอง (ตัวแปรตาม) ได้แก่.....

.....**รอยที่เกิดขึ้นจากการขีด**.....

สิ่งที่กำหนดให้เหมือนกัน (ตัวแปรที่ต้องควบคุมให้คงที่) ได้แก่.....

.....**แรงที่ใช้ในการขีด จำนวนครั้งที่ใช้ในการขีด**.....

วิธีสังเกตความแข็งของวัสดุ (นิยามเชิงปฏิบัติการ) ทำได้ดังนี้.....

สังเกตรอยโดยใช้มือลูบบนผิวของวัสดุ ถ้าวัสดุนั้นเกิดรอยจะรู้สึกสะดุดมือ และรอยจะไม่หายไป.....

อภิปราย

ผลการทำกิจกรรม

เมื่อเราทราบเกี่ยวกับ สมมติฐาน และตัวแปร
ที่เกี่ยวข้องในการทดลองแล้ว ถ้าเราอยากทราบว่า
สมมติฐานที่เราตั้งไว้ ถูกต้องหรือไม่ เราต้องทำอะไร

คำตอบ

ลงมือทดสอบความแข็งของวัสดุ

เราจะมีวิธีทดสอบความแข็ง ของวัสดุอย่างไร

คำตอบ

นำวัสดุมาขูดขีดกัน แล้วสังเกตรอยที่เกิดขึ้น
บนเนื้อวัสดุ

วัสดุที่เกิดรอยจะมีลักษณะอย่างไร

คำตอบ

วัสดุที่เกิดรอยสังเกตได้จาก เมื่อใช้มือลูบที่ผิว
ของวัสดุ จะรู้สึกสะดุดมือ และรอยนั้นจะไม่หายไป

สรุป

ผลการทำกิจกรรม

นักเรียนสรุป

ผลการทำกิจกรรม

ด้วยตนเอง

สรุป
ผลการทำกิจกรรม

ความแข็งของวัสดุ คือความ
ทนทานต่อการขูดขีด เมื่อมีแรง
มากกระทำต่อวัสดุ ทดสอบได้โดย
การนำวัสดุมาขูดขีดกัน แล้ว
สังเกตรอยที่เกิดขึ้นในเนื้อวัสดุ

บทเรียนครั้งถัดไป

ความแข็ง

ของวัสดุรอบตัว (2)

สิ่งที่ต้องเตรียม

1. แผ่นพลาสติก
2. แผ่นอะลูมิเนียม
3. แผ่นกระจก
4. แผ่นเหล็ก
5. แผ่นไม้
6. ใบงาน 01 สมบัติความแข็งของวัสดุหน้า 7-9

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)